

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM
VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIY OT INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:

№ 69

2022 yil 29 08

"Tasdiqlayman"
O'quv ishlari bo'yicha prorektor
O.N. Bozotov
2022 yil

**KON KORXONALARINI LOYIHALASH
fanining**

ISHCHI O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	-	Ishlab chiqarish texnik soha
Ta'lim sohasi:	310 000	-	Muhandislik ishi
Ta'lim yo'nalishi:	5311600	-	Konchilik ishi (tarmoqlar bo'yicha)

Qarshi-2022

Ushbu ishlab chiqilgan ishchi o'quv dastur O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining 2018 yil "25" 08 dagi "744"-sonli buyrug'ining 6 - ilovasi bilan tasdiqlangan fan dasturi asosida ishlab chiqildi.

Tuzuvchi:
K.J.Xakimov – "Konchilik ishi" kafedrasida dotsent v.b.

Fan ishchi o'quv dasturi Qarshi muhandislik-iqtisodiyot institutining "Konchilik ishi" kafedrasining 2022-yil 26.08 dagi 1 son yig'ilishida hamda "Geologiya va konchilik ishi" fakulteti Uslubiy Komissiyasining 2022-yil 27.08 dagi 1 son yig'ilishida muhokama qilinib, tasdiqlangan.
Institut Uslubiy Kengashining 2022-yil 09.08 dagi 1 son yig'ilishi qarori bilan o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya etilgan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i Sh.Turdiyev
Fakultet dekani T.N.Yarboboyev
Kafedra mudiri A.N.Shodiyev

1. Fanning mazmuni

1.1.Fanning o'qitish maqsadi va vazifalari

"Kon korxonalarini loyihalash" fanining ishchi o'quv dasturi ushbu fanning O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi tomonidan tasdiqlangan o'quv dasturlari asosida yaratildi. Uni ishlab chiqishda ta'lim sohasidagi me'yoriy – huquqiy, uslubiy hujjatlar, uni rasmiylashtirish, tasdiqlash, amalga kiritish qoidalarini va talablari hisobga olingan.

Fanning maqsadi: talabalarga loyihalashning ilmiy asoslarini hozirgi davr me'zoni va usullarini hisobga olgan holda, rudniklarning eng qulay o'lehamlarini, kon ishlari texnologiyasi va boshqa texnikaviy yechimlarni hal qilish prinsiplarini, hamda mavjud tartibda loyihalash ishlarni tashkil etishni, konchilik korxonasi loyihasini asosiy mazmunini o'rgatishdan iborat. Bulardan tashqari bu fan talabalarni konchilik korxonalarini loyihalash va qurilishda zarur bo'lgan me'yoriy hujjatlar bilan ham tanishtiradi.

Fanning vazifasi: talabalarni barcha kon ishlari bilan bog'liq bo'lgan texnologiya va tabiiy jarayonlar sabablari va oqibatlarini talabalarni tanishtirish, hamda mehnatni muhofaza qilish, xavfsizlik qoidalarini, atrof muhitni muhofaza qilish, tabiiy resurslardan oqilona foydalanish talablarini o'rgatish fanning asosiy vazifasi hisoblanadi.

Umumiy o'quv soati - 190 soat

Shu jumladan:

Ma'ruza – 48 soat (8-semestr – 48 soat)

Amaliy mashg'ulotlar – 48 soat (8-semestr – 48 soat)

Laboratoriya mashg'ulotlari – 0 soat (8-semestr – 0 soat)

Mustaqil ta'lim soati – 94 soat (8-semestr – 94 soat)

1.2.Ma'ruza mashg'ulotlari

№	Mashulot nomi	Soatlar
1-modul. Loyihalash haqida umumiy ma'lumotlar		
1.	Loyihalash haqida umumiy ma'lumotlar.	2
2.	Konchilik korxonalarini loyihalash fanining maqsadi va vazifalari.	2
3.	Loyihalashning me'yoriy bazasi.	2
4.	Loyiha tuzish uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish.	2
5.	Loyihalashga topshiriq tuzish, uning mazmuni.	2
6.	Topshiriqqa ilova qilinadigan xujjatlar.	2
7.	Korxona loyihasini mazmuni, bo'limlari, ishchi xujjatlar.	2
8.	Smeta xujjatlarini, qurilishni tashkil etish loyihasi.	2
9.	Loyihani tegishli organlar bilan kelishish, ekspertiza, tasdiqlash tartibi, mualliflik nazorati.	2

11	Korxonani ishlab chiqarish xarajatlarini aniqlash.	4
12	Karyerlarning oraliq chegaralarini parametrlari.	2
13	Shaxta stvollarini shaklini va o'lehamlarini aniqlash	4
14	Foydali qazilma konlarini qazib olishda an'anaviy va noma'anaviy usullar	2
15	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish imkoniyatlari	2
16	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olishda karyer maydonini ochish ishlari	2
17	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olishda qazib yuklashga tayyorlash ishlari	2
18	Chuqur karyerlarning ostki qismlariga toza havoning yetib borish muammolari	2
19	Ochiq kon ishlari burch'lash va portlatish ishlarining o'rni	2
20	Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olishning afzalliklari va kamchiliklari	2
21	Bloklarni joylashtirish va uning o'lehamlarini aniqlash.	2
Jami:		48

Amaliy mashg'ulotlar multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada har bir akadem. guruhga alohida o'qitiladi. Mashg'ulotlar faol va interfaol usullar yordamida o'tiladi, "Keys-stadi" texnologiyasi ishlatiladi, keys mazmuni o'qituvchi tomonidan belgilanadi. Ko'rguzmali materiallar va axborotlar multimedia qurilmalari yordamida uzatiladi.

1.4. Laboratoriya mashg'ulot

Fan bo'laboratoriya mashg'ulotlari namunaviy o'quv rejada rejalashtirilgan.

1.5. Kurs ishi

Fan bo'yicha kurs ishlari namunaviy o'quv rejada rejalashtirilgan.

1.6. Mustaqil ta'lim

№	Mustaqil ta'lim mavzular	so'zlar
1	Foydali qazilma konlarini qazib olishda an'anaviy va noma'anaviy usullar	4
2	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olish imkoniyatlari	2
3	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olishda karyer maydonini ochish ishlari	4
4	Foydali qazilma konlarini ochiq usulda qazib olishda qazib yuklashga tayyorlash ishlari	2
5	Chuqur karyerlarning ostki qismlariga toza havoning yetib borish muammolari	4
6	Ochiq kon ishlari burch'lash va portlatish ishlarining o'rni	2
7	Foydali qazilma konlarini yer osti usulida qazib olishning afzalliklari va kamchiliklari	4
8	Loyihalash ishlarini tashkil etish.	2
9	Rudniklarni loyihalashda muammolarni yechish usullari.	2
10	Konchilik korxonalarini loyihalash masalalarini yechishda iqtisodiy ko'rsatkichlarni baholash.	2
11	Loyihalash uchun dastlabki ma'lumotlar.	2

10	Avtomatik tizimda loyihalash haqida umumiy ma'lumotlar.	2
2-modul. Karyerlarni loyihalash		
11	Foydali qazilma konlarini qazib olish usulini tanlash va yillik ishlab chiqarish quvvatini aniqlash.	2
12	Karyer chegaralarini loyihalash.	2
13	Karyer ish xududining hosil bo'lishi.	2
14	Kon ishlari rivojlanish yo'nalishini baholash chegarasi.	2
15	Chuqurlashtirishning optimal yo'nalishini grafik analitik usulda aniqlash.	2
16	Kon ishlarning chuqurlashtirish tezligini aniqlash.	2
17	Bosqichma-bosqich qazib olish sxemalari.	2
3-modul. Shaxta va rudniklarni loyihalash		
18	Ochish va qazib olishning ratsional kalendard grafigi.	2
19	Foydali qazilma konlarini ochish usullari, sxemalari, amaliyotda qo'llanilib loyihalangan turlari.	2
20	Shaxta stvollarini va gorizonttal yuk tashiladigan lahimlarni shaklini va o'lehamlarini belgilash, ularni joylashtirish sxemalari.	2
21	Korxonani ishlab chiqarish xarajatlarini aniqlash. Kapital va ekspluatatsiya xarajatlari, korxonaning sof foydasi.	2
22	Kon ishlarni rejalash: Ochilgan, tayyorlangan va qazib olishga tayyor ruda zahirasi. Tayyorlash, kesish va qazib olish bosqichlaridagi bloklar sonini aniqlash.	2
23	Qazib olish tizimini muvofiqlashtirish. Bloklarni joylashtirish va uning o'lehamlarini aniqlash.	2
24	Shaxta sanoat maydonining bosh rejasini. Bosh reja loyihalashda sanitariya va yong'ingga qarshi xavfsizlik me'yori.	2
Jami:		48

Ma'ruza mashg'ulotlari multimedia qurilmalari bilan jihozlangan auditoriyada akadem. guruhlar oqimi uchun o'tiladi.

1.3. Amaliy mashg'ulotlar

№	Mashg'ulot nomi	soati
1	Loyihalash haqida umumiy ma'lumotlar.	2
2	Fanning maqsadi va vazifalari.	2
3	Konchilik korxonalarini loyihalash.	2
4	Loyihalashning me'yoriy bazasi.	2
5	Loyiha tuzish uchun boshlang'ich ma'lumotlarni yig'ish.	2
6	Loyihalashga topshiriq tuzish, uning mazmuni	2
7	Karyer chegaralarini loyihalash.	2
8	Foydali qazilma konlarini ochish usullari	2
9	Shaxta stvollarini va gorizonttal yuk tashiladigan lahimlarni o'lehamlarini hisoblash	2
10	Qazib olish tizimini muvofiqlashtirishni aniqlash	4

12	Foydali qazilma konlarini kompleks baholash.	2
13	Rudniklarning ishlab chiqarish quvvatini aniqlash.	2
14	Konlarni qazib olish usullarini taqqoslash va ochiq kon chegaralarini aniqlash.	2
15	Konlarni qazib olishga tayyorlash sxema va kattaliklarini aniqlash.	2
16	Ochish ishlari texnologiyasi va qazish tizimlarini o'rganish.	2
17	Qazib olish va qayta ishlashning uyum va alohida usullarini taqqoslash.	2
18	Rudnikning bosh ish rejasi va loyiha qurilish qismi.	2
19	Rudnikning kalendar rejasini tuzish va takomillashtirish.	2
20	Loyihalash masalalarini echish va optimallashtirish usullari.	2
21	Shaxta va rudniklarni loyihalashtirishni tashkil qilish.	2
22	Loyihani kelishish va tasdiqlash ishlari.	2
23	Loyihalashtirish davrining davomiyligi.	2
24	Loyihalashtirishga ta'sir qiluvchi tabiiy, geologik, kon-texnik va iqtisodiy omillar.	2
25	Loyihalashtirishga sarflanadigan xarajalar.	2
26	Loyihalashtirish qarorlarini optimallashtirish.	2
27	Loyihani masalalarini texnik, iqtisodiy, texnik-iqtisodiy echish usullari.	2
28	Texnik iqtisodiy masalalarining ko'p variantliligi.	2
29	Loyihalashtirilayotgan konchilik korxonasining iqtisodiy ko'rsatkichlarini optimallashtirish.	2
30	Kapital mabdlar va ekspluatatsion xarajatlarni qoplash davri.	2
31	Bosh rejani loyihalashtirishda sanitariya me'yorlari	2
32	Loyihalashtirishda mehnat muhofazasi va xavfsizlik qoidalarini talablarining o'rni.	2
33	Atrof muhit va er qat'ini muhofaza qilish talablari.	2
34	Karyer va shaxtalarning texnologik sxemalarini loyihalashtirish usullari.	2
35	Karyer bortining qiyalik burchagiga quyiladigan talablar.	2
36	Karyerning chegarasi va konturini aniqlash usullari.	2
37	Pog'ona balandligi va uni asoslash.	2
38	Loyihalashtirish ishlari qiyalik burchagini asoslash.	2
39	Konlarni qoplovchi to'jasi ko'rsatkichini uni aniqlashni analitik va grafik usullari.	2
40	Qoplama ko'rsatkichining o'rta qatlamdagi, konturdagi, davriy, chegaraviy va rejaviy turlari.	2
41	Karerning yakuniy konturini aniqlash usullari.	2
42	Qoplama ko'rsatkichini karyer konturini aniqlashdagi o'rni.	2
43	Ochish va qazish ishlari grafigi va kalendar rejasini.	2
Jami		94

Mustaqil o'zlashtiriladigan mavzular bo'yicha talabalar tomonidan referatlar tayyorlanadi va uni taqdimoti tashkil qilinadi.

2. Ta'lim texnologiyalari va metodlar:

- ✓ Ma'ruzalar;
- ✓ Interfaol keys-stadilar;
- ✓ Kompyuter programmalari orqali chizmalarni turli masshtablarda tayyorlash;
- ✓ Guruhlarda ishlash;
- ✓ Taqdimotlarni qilish;
- ✓ Individual loyihalar;
- ✓ Jamoa bo'lib ishlash va himoya qilish uchun loyihalar.

3. Fan bo'yicha talabalar bilimni baholash va nazorat qilish me'zonlari.

Mazkur Nizom O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018 yil 5 iyundagi PQ-3775-son "Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim sifatini oshirish va ularning mamlakatda amalga oshirilayotgan keng kamrovi islohotlarda faol ishtirokini ta'minlash bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi qaroriga muvofiq oliy ta'lim muassasalarida talabalar bilimni nazorat qilish va baholash tizimini belgilaydi.

Ushbu Nizomga muvofiq fan bo'yicha o'quv semestri davomida uch turdagi, ya'ni joriy, oraliq va yakuniy nazoratlar o'tkaziladi.

Joriy nazorat - fan mavzulari bo'yicha bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash maqsadida laboratoriya, amaliy mashg'ulotlar va mustaqil ta'lim topshiriqlari bo'yicha, og'zaki so'rov, test o'tkazish, subbat, nazorat ishi, kollokvium, uy vazifalarini tekshirish va shu kabi boshqa shakllarda o'tkaziladi.

Oraliq nazorat - semestr davomida modulli tizim asosida o'quv dasturining tegishli (fanning bir necha mavzularini o'z ichiga olgan) bo'limi tugallanganidan keyin, talabning bilim va amaliy ko'nikma darajasini aniqlash va baholash maqsadida yozma, og'zaki, test shaklida o'tkaziladi. Oraliq nazorat bir semestrda ikki (yoki bir) marta o'tkaziladi va shakli (yozma, og'zaki, test va hokazo) hamda soni o'quv faniga ajratilgan umumiy soatlar hajmidan kelib chiqqan holda belgilanadi.

Yakuniy nazorat - semestr yakunida muayyan fan bo'yicha nazariy bilim va amaliy ko'nikmalarni talabalar tomonidan o'zlashtirish darajasini aniqlash maqsadida tayanch tushuncha va iboralarga asoslangan "Yozma ish" shaklida o'tkaziladi. Ilmiy Kengash qarori bilan yakuniy nazorat og'zaki, test va boshqa shakllarda ham o'tkazilishi mumkin.

Talabalar bilimni baholash 5 baholik tizimda amalga oshiriladi.

Talabalar bilimni quyidagi mezonlar asosida:

- talaba mustaqil xulosa va qaror qabul qiladi, ijodiy fikrlay oladi, mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - 5 (a'lo) baho.

- talaba mustaqil mushohada yuritadi, olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - 4 (yaxshi) baho;

- talaba olgan bilimni amalda qo'llay oladi, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunadi, biladi, ifodalay oladi, aytib beradi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega deb topilganda - 3 (qoniqarli) baho;
- talaba fan dasturini o'zlashtirmagan, fanning (mavzuning) mohiyatini tushunmaydi hamda fan (mavzu) bo'yicha tasavvurga ega emas deb topilganda - 2 (qoniqsiz) baho bilan baholanadi.

Talabalar bilimni baholash

- Talabalar bilimni baholash 5 baholik tizimda amalga oshiriladi.
- Oraliq nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni baholash tegishli fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.
- Yakuniy nazorat turini o'tkazish va mazkur nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni baholash o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi tomonidan amalga oshiriladi.
- Tegishli fan bo'yicha o'quv mashg'ulotlarini olib borgan professor-o'qituvchi yakuniy nazorat turini o'tkazishda ishtirok etishi taqiqlanadi.
- Yakuniy nazorat turini o'tkazishda kelishuv asosida boshqa oliy ta'lim muassasalarining tegishli fan bo'yicha professor-o'qituvchilari jalb qilinishi mumkin.

Talaba tegishli fan bo'yicha yakuniy nazorat turi o'tkaziladigan muddatga qadar oraliq nazorat turini topshirgan bo'lishlari shart.

Oraliq nazorat turini topshirmagan, shuningdek ushbu nazorat turi bo'yicha "2" (qoniqsiz) baho bilan baholangan talaba yakuniy nazorat turiga kiritilmaydi.

Yakuniy nazorat turiga kirmagan yoki kiritilmagan, shuningdek ushbu nazorat turi bo'yicha "2" (qoniqsiz) baho bilan baholangan talaba akademik qarzdor hisoblanadi.

Talaba uzli sabablarga ko'ra oraliq va (yoki) yakuniy nazorat turiga kirmagan taqdirda ushbu talabaga tegishli nazorat turini qayta topshirishga fakultet dekanining farmoyishi asosida ruxsat beriladi.

Bir kunda 1 tadan ortiq fan bo'yicha yakuniy nazorat turi o'tkazilishiga yo'l qo'yilmaydi. Yakuniy nazorat turlarini o'tkazish kamida 2 kun oralig'ida belgilanishi lozim.

Fanlardan akademik qarzdorligi 4 ta va undan ko'p bo'lgan talabalarga qayta topshirishga ruxsat berilmaydi va ular oliy ta'lim muassasasi rektorining (boshlig'ining, filial direktorining) buyrug'i bilan kursdan qoldiriladi.

Talabalar bilimni baholash tegishli fan bo'yicha professor- o'qituvchi tomonidan Talabalarining fanlari o'zlashtirishini hisobga olish jurnali (bundan buyon matnda Jurnal deb yuritiladi) qayd etib boriladi. Professor-o'qituvchi qo'shimcha ravishda talabalar bilimni baholashni elektron tizimda ham yuritishi mumkin.

Professor-o'qituvchi Jurnalda talabaga qo'yilgan baholarni shu kunning o'zida qayd etib boradi. Agar talabaning bilimni baholash yozma ish shaklida o'tkazilgan bo'lsa, bunda professor-ukituvchi talabalarining natijalarini 3 kundan ko'p bulmagan muddatda jurnalga qayd etishi lozim.

Nazorat turi bo'yicha talabaning bilimni "3" (qoniqarli) yoki "4" (yaxshi) yoxud "5" (a'lo) baho bilan baholaganda, nazorat turini qayta topshirishga yo'l qo'yilmaydi.

Talaba nazorat turi o'tkazilgan vaqtda uzli sabablarisiz qatnashmagan hollarda jurnalga "0" belgisi yozib qo'yiladi.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish nazorati

Baholash usullari	Baholash mezonlari
Ekspress testlar, yozma ishlar, og'zaki so'rov, prezentatsiyalar.	
5 baho - "a'lo"	- Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'la o'zlashtira olish; - Fanga oid ko'rsatkichlarni tahlil qila olishda ijodiy fikrlay olish; - O'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - Ishlab chiqarish munosabatlariga oid tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; - O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - Tahlil natijalari asosida vaziyatga to'g'ri va xotisona baho berish; - O'rganilayotgan ishlab chiqarish hodisasi va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - O'rganilayotgan jarayonlarni analitik jadvallar orqali tahlil qilish va tegishli qarorlar qabul qilish.
4 baho - "yaxshi"	- O'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish; - Tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish; - O'rganilayotgan ishlab chiqarish hodisasi va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - O'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil qilish va tegishli qarorlar qabul qilish.
3 baho - "qoniqarli"	- O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - O'rganilayotgan ishlab chiqarish hodisasi va jarayon to'g'risida tasavvurga ega bo'lish; - O'rganilayotgan jarayonga ta'sir etuvchi omillarni aniqlash va ularga to'la baho berish; - O'rganilayotgan jarayonlarni jadvallar orqali tahlil qilish va tegishli qarorlar qabul qilish.
2 baho - "qoniqsiz"	- O'tilgan fanning nazariy va uslubiy asoslarini bilmaslik; - Ishlab chiqarish va uning jarayonlarini tahlil etish bo'yicha tasavvurga ega bo'lmilik; - O'rganilayotgan jarayonlarga iqtisodiy yondasha olmaslik;

Asosiy adabiyotlar

1. Б.П. Рахимов, Н.У. Убайдуллаев "Шахта ва рудникларни лойihalash asoslari". Uzbekistan faylasufi miltiy jamiyati nashriyati. 2012 й.
2. Шестаков В.А. Проектирование горных предприятий. Учебник. М.: МГТУ, 2003. - 800 с.
3. Б.С. Хохряков Проектирование карьеров М. "Недра", 1999. - 335 с.
4. Пешкова М.Х. Экономическая оценка горных проектов. М.: МГТУ, 2002. - 422 с.
5. Сагатов Н.Х. Кон иши asoslari. Укув қўлланма. Тошкент: ТДТУ, 2005.-212 б.
6. Сагатов Н.Х., Меликулов А.Д., Шамирзаев Х.Х. Фойдали казылма конларини ер ости усулида казин. Укув қўлланма. Тошкент: ТДТУ, 2004. -170 б.
7. Егоров П.В., др. Подземная разработка месторождений полезных ископаемых. М., МГТУ, 2002. -217 с.

Qo'shimcha adabiyotlar

1. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining lavozimiga kirishish tantanali marosimiga bag'ishlangan Oliy Majlis palatalarining qo'shma majlisidagi nutqi. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016. - 56 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Qonun ustuvorligi inson manfaatlarini ta'minlash - yurt taraqqiyoti va halq farovonligining garovi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi qabul qilinganining 24 yilligiga bag'ishlangan tantanali marosimidagi ma'ruza. 2016 yil 7 dekabr. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2016.-48 b.
3. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni ma'ad va olijanob halqimiz bilan birga quramiz. - T.: "O'zbekiston" NMIU, 2017. - 488 b.
4. O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Xarakatlar strategiyasi to'g'risida. - T.: 2017 yil 7 fevral, PF-4947-son farmoni.
5. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi. - T. O'zbekiston, 2017. -46 b.
6. Арено В.Ж. Основы методологии горной науки. М.: МГТУ, 2003.-223 с.
7. Попович Н.Н. Экономический механизм оценки эффективности реконструкции угледобывающих предприятий. М.: МГТУ, 2002. -248 с.
9. Порцевский А.К. Выбор рациональной технологии добычи руд. Геомеханическая оценка состояния недр. Использование подземного пространства. Геоэкология. -М.: МГТУ, 2003 - 767 с
10. Ражевский В.В. Открытые горные работы. М., Недра, 1985.
11. Шпанский О.В. Сборник задач по проектированию карьеров. Л., ЛПИ, 1999.
12. Периодическая литература («Горный вестник Узбекистана», «Вестник ТашГУ», «Техника юдузлари», «Горный журнал», «Подземное шахтное строительство», «Уголь», «Минеральные ресурсы России», «Mining Journal», «Mining in Canada», «Mining and Metallurgy», «Mining Technology»).

Internet saytlari

1. <http://www.mining.ite-uzbekistan.uz/ru/>
2. <http://www.minenet.com-Mining companies>
3. <http://www.Rsl.ru-Rossyskaya gosudarstvennaya biblioteka>
4. <http://www.tlbrarv.ru/menu info.asp -nauchno elektronmaya biblioteka>
5. <http://www.vak.uz>
6. <http://www.mining-journal.com/mi/MJ/mi.htm-Mining Journal>
7. <http://www.mgu.ru - Moskva Davlat konchilik universiteti>
8. <http://www.rusmet.ru/minjournal/ - «Горный журнал»>